

ŠEĆERNA BOLEST I COVID-19

dr. sc. Tamara Poljičanin, dr. med. i Jelena Dimnjaković, dr. med., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U Republici Hrvatskoj je prema aktualnim podacima CroDiab registra 310.212 osoba sa dijagnosticiranom šećernom bolešću, a procjenjuje se da je ukupni broj oboljelih preko 520.000. U 2020. po prvi puta od početka praćenje Registra opažamo pad ukupnog broja oboljelih za gotovo 4.000, no nažalost ne kao posljedicu bolje epidemiološke situacije, već kao rezultat slabijeg otkrivanja bolesti i povećane smrtnosti osoba sa šećernom bolešću. I dok se prosječni broj novooboljelih kretao od 35 do 40.000 godišnje, on je u 2020. iznosio 30.000. Tijekom pandemije uočava se i pad broja hospitalizacija zbog šećerne bolesti za oko 15.000 i pad broja posjeta liječnicima obiteljske medicine za oko 100.000 u odnosu na 2019. godinu. Rezultat smanjenog korištenja zdravstvene zaštite tijekom pandemije COVID-19 kao rezultat će u budućnosti imati povećan udio osoba sa razvijenim komplikacijama i smanjenje njihove kvalitete života a već i sada uočavaju se negativni trendovi u pokazateljima regulacije bolesti. Gotovo 70% bolesnika ima loše ili granično zadovoljavajuće kontroliranu šećernu bolest (HbA1c veći od 6.5%) s prosječnom vrijednošću HbA1c 7,22%. Za usporedbu, prosječni HbA1c 2019. godine bio je 7,17% te je 2020. godina prva godina u kojoj se vidi porast HbA1c nakon niza godina s padom prosječne vrijednosti HbA1c. Prosječna vrijednost glukoze u krvi natašte bila je 8,11 mmol/L, jednako kao i 2019. godine što je prva godina u kojoj imamo stagnaciju nakon niza godina pada prosječne razine glukoze natašte.

Analize COVID-19 pokazatelja do 1.9.2021. ukazuju da je 10.0% osoba sa šećernom bolešću bilo COVID-19 pozitivno, 2.4% ih je bilo hospitalizirano zbog ili sa COVID-19, 0.8% je preminulo uz ili s COVID-19 te 7.0% ukupno preminulo dok ih je tek 60.1% u potpunosti i 3.9% djelomično cijepljeno. Najbolja procijepljenost prisutna je u Međimurskoj i Varaždinskoj županiji te Gradu Zagrebu dok je najmanji udio osoba sa šećernom bolešću u potpunosti cijepljeno u Šibenskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Zadarskoj te Ličko-Senjskoj županiji.

Svjetska istraživanja govore da bolesnici sa šećernom bolešću imaju 2.4 puta veći rizik od razvoja teške bolesti te 1.5-3 puta viši mortalit u slučaju zaraze COVID-19 od osoba koje ne boluju od šećerne bolesti. Rezultati istraživanja provedenih u Republici Hrvatskoj također ukazuju na navedeno, šećerna bolest znatno je češće bila prisutna u osoba koje su imale teži oblik bolesti te potrebu za mehaničkom ventilacijom (24.6% naspram 10.6%) te onih koji su preminuli u odnosu na one koji nisu (25.5% naspram 10.2%).

Temeljem svega navedenog razvidno je da su osobe sa šećernom bolešću pod povećanim rizikom od COVID-19 infekcije i bolesti dok stope cijepljenja nisu zadovoljavajuće. Istovremeno udio osoba sa redovitim i zadovoljavajućim nadzorom nad bolešću se smanjuje. Osobe sa šećernom bolešću, možda i više nego ikada, moraju biti svjesne da su redovne godišnje dijabetičke kontrole neizostavne te da cijepljenje dodatno poboljšava ishode i najbolji je način prevencije i zaštite od COVID bolesti. Kronične komplikacije i COVID moguće je spriječiti i/ili odgoditi stoga preuzmite kontrolu u svoje ruke, ako ne sada – kada?

Literatura:

1. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Nacionalni registar osoba sa šećernom bolešću CRODIAB Izvješće za 2020. godinu. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2021/05/Izvje%C5%A1%C4%87e-za-2020.-godinu.pdf>
2. International Diabetes Federation. IDF Diabetes Atlas, 9th edn. Brussels, Belgium: 2019. Dostupno na: <https://www.diabetesatlas.org>
3. Shang L et al. Diabetes Mellitus is Associated with Severe Infection and Mortality in Patients with COVID-19: A Systematic Review and Meta-analysis. Arch Med Res. 2020 Oct;51(7):700-709. doi: 10.1016/j.arcmed.2020.07.005. Epub 2020 Aug 7. PMID: 32811670; PMCID: PMC7413048.
4. Yin Y et al. The epidemiology, pathophysiological mechanisms, and management toward COVID-19 patients with Type 2 diabetes: A systematic review. Prim Care Diabetes. 2021 Sep 6:S1751-9918(21)00169-8. doi: 10.1016/j.pcd.2021.08.014. Epub ahead of print. PMID: 34600859; PMCID: PMC8418914.
5. Chidambaram V et al.. Factors associated with disease severity and mortality among patients with COVID-19: A systematic review and meta-analysis. PLoS One. 2020 Nov 18;15(11):e0241541. doi: 10.1371/journal.pone.0241541. PMID: 33206661; PMCID: PMC7673562.

6. Capak K et al. Prevalence of somatic comorbidities among coronavirus disease 2019 patients in Croatia in the first pandemic wave: data from national public health databases. *Croat Med J.* 2020 Dec 31;61(6):518-524. PMID: 33410298.
7. Giorgino F et al. Management of patients with diabetes and obesity in the COVID-19 era: Experiences and learnings from South and East Europe, the Middle East, and Africa. *Diabetes Res Clin Pract.* 2020 Dec 10;172:108617. doi: 10.1016/j.diabres.2020.108617. Epub ahead of print. PMID: 33310175; PMCID: PMC7728417.
8. Shah K. et al. Hypoglycemia at the time of Covid-19 pandemic. *Diabetes Metab Syndr.* 2020;14:1143–1146. doi: 10.1016/j.dsx.2020.07.003.

Izvor: https://issuu.com/dijabetes/docs/casopis_dijabetes-slatki_zivot_5-2021